

El llenguatge

De córrer, corre!

La característica morfològica dels infinitius és que tots acaben en r o bé en la síl·laba re: esperar, saber, venir, viure. Com que la r final de la majoria dels mots, incloent-hi els infinitius, en el domini del català oriental, no té valor fònic —diem que és muda—, és natural que algú l'ometi en l'escriptura. Això, és clar, correspon a nivell més aviat baix en el domini de l'idioma. Per a alguns, ja una mica més amunt, el dubte es limita als infinitius plans, com conèixer o caure, i es manifesta tant en l'omissió indeguda de la r —«coneixe» per conèixer— com en la seva inscripció quan no hi correspon —«caurer» per caure. La norma pràctica, que hom pot trobar a totes les gramàtiques, és tanmateix ben senzilla: duen r final tots els infinitius plans que en presenten una de senzilla abans de la e de la darrera síl·laba.

Algunes vacil·lacions i també alguns errors quant a la r final dels infinitius provenen del fet que hi ha verbs que presenten algunes formes que tenen la mateixa pronunciació (però, és clar, escrits sense r). Dit més exactament, les vacil·lacions i els errors afecten totes dues formes, l'infinitiu i la forma conjugada homòfona, que hom escriu a cops amb r final. El cas més general, que afecta tots els verbs del primer grup (llevat de estar) i la major dels del tercer, és el de la tercera persona del singular de l'indicatiu perfect, tant més que l'infinitiu forma part del seu temps equivalent, l'anomenat pretèrit perifràstic. Errors d'escriptura com «No es va presentà» o «Se n'anar abans d'hora» són encara molt elementals però no deixen de presentar-se de tant en tant.

Més fàcil és de caure en el parany que presenten els verbs dur i correr i els seus compostos, que en la tercera persona del singular de l'indicatiu present tenen també formes homòfones de l'infinitiu: du i corre (en el primer cas s'admet du i duu, amb un diftong que no estalvia gaire la confusió). Escriure Sempre «dur» (en lloc de du o duu) corbata. Se'l va «enduu» (per endur) anir. A l'est «correr» (en lloc de corre) mes que l'altre. Només si va «concorre» (per concorrer) un aspirant o Tothom «incorre» (per incorrer) en la mateixa raita obeeix molt sovint, en realitat, a un simple lapsus. Per això hem parlat d'un parany, que es bo de conèixer per tal de no caure-hi.

Albert Jané